

HOOFDSTUK V

VOÓR DE SINT-BAVO

Livia stond des anderendaags met een beklemd hart op, kleetde zich, hulde zich in een zwarten mantel en verborg haar gelaat achter een dikken sluier. Toen begaf zij zich op weg naar de Sint-Bavokerk en mengde zich daar onder de bedelaars die den graaf afwachtten om een aalmoes te ontvangen. In de verte klonken de tonen der muziek, een groote menigte bewoog zich, de graaf was in aantocht om de mis te hooren. Aan het portaal stond een rij schildwachten.

Livia drong zich naar voren tot vlak bij de mannen der wacht, om door den graaf opgemerkt te worden en de hand naar hem te kunnen uitsteken.

De menigte, die den hofstoet voorafging, trad reeds het voorportaal binnen, terwijl de muziek wegstierf onder de weidsche bogen der Sint-Bavo.

De graaf naderde ; hij beantwoordde de groeten der menigte uit de hoogte. Zijne gestalte, gehuld in een blauw fluweelen en met goud geborduurd gewaad, stak boven zijn gevolg uit.

De gravin leunde op den arm van haar zoon. Alhoewel de jaren haar gang moeilijk maakten, mocht zij nog schoon worden genoemd. Doch op haar gelaat lag een terugstootende, trotsche uitdrukking, de blik uit hare oogen was koud en weerspiegelde een hart ongevoelig en bar als steen. Zij had voor een groot gedeelte bijgedragen aan de ellende van Vlaanderen, en gebruikte haar zoon als een roede waarmee zij het volk geeselde. Zij was eene Fransche en kon dus niet het Vlaamsch karakter begrijpen, zij was hardvochtig voor het ras dat haar zoon zoo menigmaal in het zand had doen bijten, voor het kleine volkje dat haar volk, het groote Fransche, reeds menigmaal had verslagen.

Zij kende het karakter niet van het volk waarover haar zoon regeerde, en hooghartig, trotsch en onmeedoogend als zij was, wilde ze de Vlamingen niet begrijpen en stond lijnrecht tegenover hunne verzuchtingen en meeningen. Vandaar de droeve, ontzettende gebeurtenissen die Vlaanderen zoo wreed hebben geteisterd.

Koel beantwoordde zij de eerbiedige, doch vreesachtige groeten der menigte, zij deed het als eene toegeeflijkheid, als een genade. Het volk mocht zich gelukkig noemen, als de vorstin het een blik gunde.

Zij reikte de aalmoezen uit als iets dat voor haar geen waarde had ; ze strooide het geld koel rond, zonder zelfs te zien aan wien ze het schonk ; ze gaf niet uit medevoelen, haar hart had geen deel aan deze daad ; het hoorde zoo dat de machten het bewijs leverden van hun rijkdom. Zij schitterde van goud en juweelen ; haar blank voorhoofd, waarop nog geen enkele rimpel zichtbaar was, was gedekt door een gravenkroon van juweelen, geplaatst boven een hoofdtooi van fijn zilverdraad.

Het gevolg van den graaf stapte in de kerk, terwijl de graaf zelf eenige oogenblikken stil stond en in het rond zag. Hij had den rug gekeerd naar Livia, die aan den anderen kant stond. Eensklaps keerde hij zich om en begaf zich naar de tegenovergestelde rij.

— Hij komt nader, dacht Livia, o, indien zijn blik maar op mij kon vallen. Ik zal de hand uitsteken en terwijl hij mij eene aalmoes schenkt, zal ik het briefje in zijn hand laten glijden.

Zij duwde den krijgsmannet voor haar stond een weinig op zij en trad een pas vooruit. Dit was in een oogwenk geschied, even daarna had de soldaat haar reeds achteruit gedrongen. Doch die beweging was voldoende geweest om den blik van den graaf op haar te vestigen. Hare kleeding, ondanks de vermomming, was niet die eener bedelares. Alhoewel haar mantel dicht haar lichaam omsloot en een sluier haar gelaat bedekte, was in hare houding eene bevalligheid die dadelijk de opmerkzaamheid trok. Ook haar arm dien zij uitstak om den graaf het smeekschrift te reiken, was schoon en bevallig. De blik van Lodewijk viel onmiddellijk op haar ; zijne nieuwsgierigheid werd in de hoogste mate geprikkeld want er was iets bekoorlijks aan deze ver-

schijning. De graaf keerde zich tot Gilbert Matheïssen en sprak :

— Dat is de vreemdste en schoonste bedelares, die mij ooit een aalmoes vroeg.

Gilbert liet onderzoekend zijn blik op het meisje rusten.

— Zij is wellicht ook de ongelukkigste, hernam de graaf. Ik wil haar goud geven.

Gilbert deed een beweging met den arm als wilde hij den graaf tegenhouden.

— Misschien is het eene geslepen bedriegster, sprak hij, die hare witte hand en fatsoenlijken mantel uitstalt om op die manier medelijden te verwekken, daar lompen veel te gemeen worden en versleten om nog deernis af te dwingen.

— Laat zij wezen wat zij wil, antwoordde de graaf, zij zal dien schoonen arm niet te vergeefs naar mij hebben uitgestrekt.

Zoo sprekend, ging Lodewijk van Male, in de hand een glinsterend goudstuk houdend, naar Livia toe.

Op het oogenblik dat hij haar wilde aanspreken, plaatste zich eene oude vrouw, armzalig en haveloos gekleed, het zwartlokkig hoofd onder eene witte kap verborgen, en in wier oogen eene uitdrukking van zineloosheid straalde, tusschen Livia en den graaf, stiet de eerste terug en riep met schorre stem :

— Mij het goud, mij... en niet voor u, gij vermomde bedriegster.

Livia trok zich verschrikt onder de menigte terug.

De graaf was verstoord en teleurgesteld, nu de mooie bedelares tusschen het volk was verdwenen.

Hij stiet het wijf met hevigheid terug, doch deze greep hem bij den arm en fluisterde hem toe :

— Graaf van Vlaanderen, Lodewijk van Male, zie mij goed in de oogen.

— Weg, wijf !

— Weg, siste de vrouw tusschen de tanden, weg ! Zie mij in de oogen zeg ik, kent gij Kaatje van der Loren niet meer, Kaatje... ja ja... Kaatje..., uw slachtoffer..., ik ben hare moeder..., verstaat gij..., ik de moeder van Kaatje...

— Weg, gij vervloekte witkap, durft gij den graaf van Vlaanderen aanraken !

Hij diende de oude vrouw een stomp toe, dat zij terugbondsde op de wijkende rijen der bedelaars en nieuwsgierigen.

Zij richtte zich op in hare volle lengte en hief de zwarte vuist omhoog.

— Vervloek de witte kap niet, vervloek haar niet, gij trotsche graaf, riep de oude. Pas op, Lodewijk, pas op, geen man, hij zij vorst of bedelaar, zal mij ongestraft vloeken. Hoor naar mij, uw vloek zal op uw eigen hoofd terugvallen ; gedenk mijne woorden, de witte kap welke gij dezen dag vervloekt hebt, zal uw hoofd met smaad bedekken. Denk er aan dat ik het u gezegd heb... Vaarwel !

« Kent gij Kaatje niet meer... » (Blz. 36)

Een spottend lachen, een lach vol woesten haat, krampte haar uit de keel.

— Mijn zoon, zei de gravin van Artois tot den graaf op bewogen toon, mijn zoon, geef haar het goud. Het is Ursula, de heks, geef haar het goud !

— Nooit zal ik dit vervloekte wijf een aalmoes schenken ! schuimbekte Lodewijk ; hare kunsten zullen bij mij geen opgang maken.

— Houdt haar tegen ! riep men uit het gevolg van den graaf. Houdt haar, zij heeft de hand op den graaf gelegd.

— Zij is een zot wijf ! zei Gilbert Matheÿssen. Beter is het haar te laten gaan, zij is geen aandacht waardig.

— In den kerker met de tooverkol ! riep een ander uit het gevolg. Eensklaps slaakte deze een luiden gil. Allen zagen om. De jongeling die het laatst had geroepen, bracht de hand aan het achterhoofd en trok deze bloedend terug. Eene diepe wonde gaapte boven den nek. Het bloed gutste uit de wonde, rood, warm, den witten kraag van den fluweelen mantel bevekkend.

— Wat is er gaande ! Wat gebeurt er ? Waar is de misdadiger ? riep men van alle zijden.

Een man trad vooruit, een man der lijfwacht, die onmiddellijk achter het gevolg kwam.

Het was Willem Heethoofd.

Hij stond daar met terneergeslagen oogen, blozend van schaamte ; spijt en smart stonden op zijn aangezicht te lezen.

Iemand die hem goed zou hebben gadeslagen, zou gezien hebben hoe, onder de wimpers, de oogen gloeiden als vuur.

— Graaf, sprak hij, er was gedrang in de menigte, ik wilde het volk achteruit houden, keerde mij om, en zoo viel het ongeluk voor. De punt van mijn piek kwam terecht in het hoofd van dien jongeling. Het is wreed, ik ben de eerste om het ongeluk te betreuren.

Men droeg den gekwetste naar een arts, terwijl Lodewijk van Male de schuld van alles op die vervloekte heks schoof.

— Mijn zoon, het is Ursula, zei de gravin. Ik wilde wel dat gij haar het goud gegeven had, want hare vervloekingen missen nooit haar kracht. Die tooverheks is zeer machtig...

— Zij is eene ellendige bedriegster ! kreet de graaf. Gent herbergt een menigte van die tooverkollen. Vervloekt zij hare tong, zij heeft dat arme meisje weggejaagd. Ik zou haar geholpen hebben, al ware het maar alleen om het gejack van die oude Witkap.

Hij schouwde in de menigte.

— Nu zie ik haar niet meer, vervolgde hij. Hebt gij gezien, Gilbert, welken kant zij is uitgegaan ?

— Neen, mijn vorst, antwoordde de nieuwe deken der schippers, ik zag haar alleen achteruit wijken, het meisje scheen verschrikt door de oude vrouw, en is misschien weggevlucht.

Intusschen had de oude Ursula zich langzaam uit de menigte verwijderd. Niemand durfde haar terughouden. Iedereen ging voor haar op zij, want niemand wilde haar in den weg loopen, daar men haar een geheimzinnige macht toeschreef en haar vloek meer gevreesd werd dan den donder des hemels. De oude grinnikte van vreugde. Zij was vreeselijk gewroken door Willem Heethoofd, den vreemden boogschutter.

Livia had zich eveneens verwijderd, want toen zij hoorde dat het wijf haar als vermomde bedriegster aanklaagde, gevoelde zij zich zoozeer in het nauw gebracht, dat zij vreesde herkend te worden. Zij kon zoo gemakkelijk niet uit het gedrang geraken als dit het geval was met Ursula. Zij had den dood in het hart en liet het plan varen om den graaf het smeekschrift te overhandigen. Terwijl zij moeite deed om zich een weg te banen tusschen het volk, haakte haar sluier vast en werd haar van het hoofd gerukt. Rood van schaamte trachtte zij haar gelaat opnieuw te bedekken, ondertusschen de menigte haar spottend toelachte en allerlei zinspelingen maakte.

— Daar is de schoone bedelares !

— Het zal een zonderlinge gunst zijn, die zij van den graaf af-smeekte.

— Het was toch geen brood dat zij vroeg, want zij bloosde als een appel.

Iemand fluisterde haar zachtjes in het oor :

— Sla geen acht op mij, zie voor u, doch begeef u in de kerk, naar de kapel van O. L. Vrouw. Daar zal ik bij u komen en u helpen.

Nog vuriger stroomde het bloed haar naar de wangen, want zij herkende de stem van Hendrik van Cassel. Hoe kwam hij hier ? Had hij haar opgemerkt en gezien hoe zij de hand naar den graaf uitstak ? Het warrelde in haar hoofd zoo zonderling dooreen. Zij werd beurtelings rood en bleek. Haar hart bonsde en alles was zoo dof in haar, alsof zij alle gevoel verloren had. Zij bleef ter plaats staan en zag niet dat langzamerhand het volk was geweken en zij zich gansch alleen op de plaats bevond.

Zij herinnerde zich de woorden van Hendrik en haastte zich naar de Lieve Vrouwekapel. Daar wachtte zij op den jongeling. Het duurde niet lang of de deur der kapel werd geopend en Hendrik verscheen. Hij snelde op Livia toe, groette haar innemend, en scheen gansch vergeten te zijn om welke reden hij hier gekomen was.

Livia vestigde smeekend hare oogen op hem en bezwoer hem geen tijd te verliezen.

— Ik veronderstel, voegde zij er bij, dat gij iets moet weten, van hetgeen mijn hart beklemt. Waarom zoudt gij mij anders uw hulp aangeboden hebben ?

— Inderdaad, Livia, antwoordde hij, ik heb sinds mijne terugkomst veel gehoord.

— Kent gij de geschiedenis van mijn vader ?

— Ja, men vertelde mij van den twist in « De Maan », en het gevolg hiervan. Ik weet ook dat het leven van uw vader in gevaar is.

Een snik kreunde in de borst van het meisje.

Hendrik vervolgde :

— Ik herkende u heden, trots uw vermomming, want herhaaldelijk zag ik u in eenvoudige kleeding in het woud van St-Omer. Ik zag daarbij het papier in uw hand en giste alles.

— En waar waart gij dan ? vroeg Livia.

Zij scheen thans eerst te bemerken, dat Hendrik een geheel andere kleedij droeg dan hij gewoonlijk placht te dragen. Zij verwonderde er zich over.

— Hoe is uw kleeding zoo veranderd ? Zijt gij dan ook aan het hof ?

— Ik ben daar heden geweest, Livia, en volgde den vorst in den stoet. Doch laat ons over uwe zaak spreken ; gij zoudt gaarne lijfsгенade voor uw vader afsmeeken, nietwaar ?

— Ja, doch ik werd, zooals gij zaagt, in mijn voornemen verhinderd. Indien de gravin of Gilbert Matheüssens mij binnen het paleis ontmoetten, zouden zij er mij met schande uitjagen.

— Dat zullen zij niet, antwoordde Hendrik. Laat dit maar aan mij over. Gij zult den graaf veilig kunnen spreken.

De jongeling voegde er ontroerd bij :

— Het is mij bekend dat Lodewijk van Male u hartstocht heeft toegedragen. O, Livia, ik durf op uwe deugd vertrouwen, maar niet op uwe ondervinding. Ik beef wanneer ik denk, in welke gevaren, in welke verzoeking gij kunt geraken. Lodewijk van Male is een liederlijk man ; ik vrees dat uwe nabijheid zijne sluimerende driften zal opwekken, doch ik smeek u...

Livia hield hem met een gebaar tegen.

— Heb geen vrees, Hendrik, ik ben gewapend tegen iederen aanval van den graaf.

— Luister niet naar hem, Livia, zelfs indien hij verklaart u tot zijne vrouw te zullen nemen. Dit zou nooit gebeuren dat zweer ik u, het zou slechts ellende en verderf over u en mij brengen.

Livia schudde het hoofd.

— Neem niets van den graaf aan, geen teeken of herinnering, zelfs niet de minste kleinigheid. Onthoud mijne woorden !

Livia was zoo verslagen door dezen dringenden toon dat hare vrees nog aangroeide. Zij zag smeekend naar den jongeling op.

Hendrik trok een ring van zijn vinger en stak dien aan een harer vingers.

Bovendien vermaande hij haar, zoodra de mis geëindigd was, naar des graven buitenpaleis te gaan.

— Ga, zeide hij, naar den zuideringang van den tuin, de portier is mij goed bekend. Toon hem dezen ring, en zeg dat hij u op de plaats

brengte waar gij met den graaf een geheim onderhoud kunt bekomen. Vaarwel, dierbare Livia, ik moet u verlaten. Begeef u een uur na de mis naar het paleis.

Livia beloofde zijne raadgevingen te volgen en zeide hem vaarwel.

Van Zoen en de Witte Kaproenen

Van Laeken

L. OPDEBEEK - UITGEVER - ANTWERPEN

LODEWIJK VAN LAEKEN

JAN YOENS

EN DE WITTE KAPROENEN

Pentteekeningen van JAN WATERSCHOOT
NIEUWE, GEHEEL HERZIENE UITGAVE

L. OPDEBEEK — UITGEVER — ANTWERPEN
1943

De oude woekeraar werd door dit vooruitzicht zò afgeschrikt dat hij er in toestemde om een som geld, uit zijnen geheimen zak voor te schieten.

Hij maakte zich, na met veel weerzin dit gedaan te hebben, gereed om nogmaals alleen in zijn hol te dalen, doch Pieter hield hem tegen.

— Neen, neen, Bernard, zeide hij, alzoo zijn wij niet getrouwd, ik zal met u gaan.

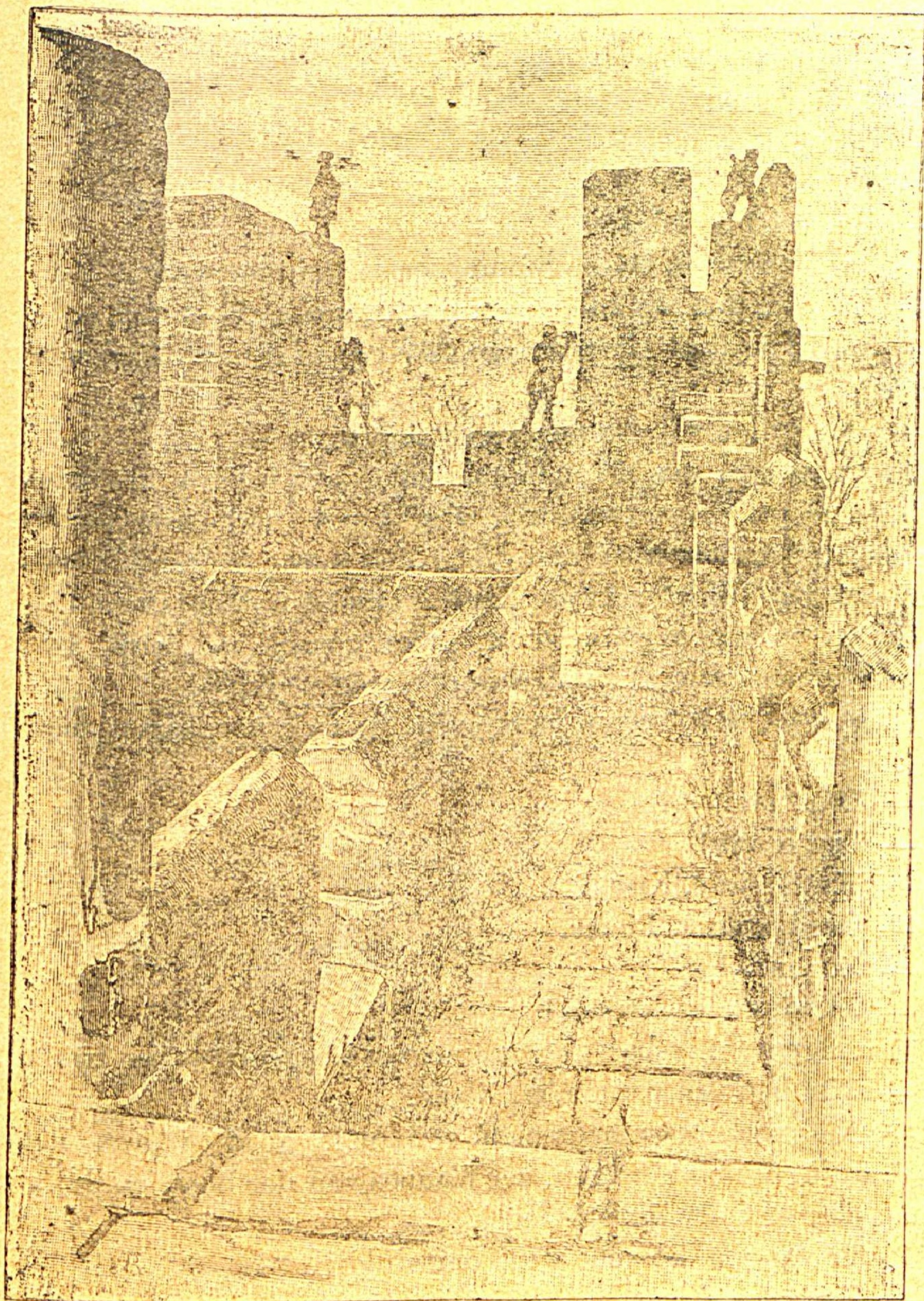
Pieter Van den Bossche.

— Wilt gij u dan den nek breken, dierbaren vriend?

— Ik heb uw te leven lief, Benard, omdat gij door het schenken van een al te kleine som u niet voor den galg zoudt kunnen redden. Wij moeten niet, door het goud te sparen, den bezitter van de zakken doen hangen. Kom, ik zal met u gaan, open het luik en geef mij de lamp.

Benard gaf met weerzin toe, te meer daar hij Van den Bossche nog maals eene beweging zag maken om het fluitje te bespelen.

Op de tinnen en de wallen had men schildwachten uitgezet om de komst van het vijandelijk leger te bespieden.

Op de tinnen en de wallen had men schildwachten uitgezet (blz 169).

Het is nauwelijks dag en het vae licht schijnt flauw uit een buchtig zwerk.

Pieter Van den Bossche en Jan Yoens hadden nog geen enkel oog

De Witte Kaproenen

Historische Roman

DOOR

LODEWIJK VAN LAEKEN

NATIONALE DRUKKERIJ
St-Willebrordsstraat, 57 Antwerpen.

1902.